

Bieg po Indeks – edycja XXVIII

Etap I

Matematyka – zestaw 1 z rozwiązaniami

Zadanie 1. Rozwiązać nierówność:

$$|x^2 - 2x - 3| < |x^2 - x + 4|.$$

Szkic rozwiązania:

Zauważmy, że trójmian występujący po prawej stronie nierówności przyjmuje wyłącznie wartości dodatnie. Oznacza to, że dana nierówność jest równoważna nierówności:

$$|x^2 - 2x - 3| < x^2 - x + 4.$$

Aby ta nierówność była spełniona, muszą jednocześnie zachodzić warunki:

$$1^\circ. -(x^2 - x + 4) < x^2 - 2x - 3 \quad \text{oraz} \quad 2^\circ. x^2 - 2x - 3 < x^2 - x + 4.$$

Stąd otrzymujemy:

$$1^\circ. -2x^2 + 3x - 1 < 0 \quad \text{oraz} \quad 2^\circ. -x < 7.$$

Zbiorem rozwiązań warunku 1° jest suma przedziałów: $(-\infty; \frac{1}{2}) \cup (1; +\infty)$, natomiast zbiorem rozwiązań warunku 2° jest przedział: $(-7; +\infty)$. Ostatecznie zbiorem rozwiązań nierówności jest suma przedziałów: $(-7; \frac{1}{2}) \cup (1; +\infty)$.

Zadanie 2. Wyznaczyć wszystkie liczby całkowite k , dla których wyrażenie: $\frac{2k^2 + k - 8}{k - 1}$ jest liczbą całkowitą.

Szkic rozwiązania:

Wykorzystując dzielenie wielomianów wyrażenie to możemy zapisać w postaci:

$$\frac{2k^2 + k - 8}{k - 1} = 2k + 3 - \frac{5}{k - 1}.$$

Z otrzymanego zapisu wynika, że wyrażenie to przy całkowitym k będzie całkowite, jeżeli wartością ułamka $\frac{5}{k - 1}$ będzie liczba całkowita.

Aby warunek ten był spełniony liczba $k - 1$ musi być dzielnikiem liczby 5.

Możliwe są więc przypadki:

$$1^\circ. k - 1 = 1 \quad \text{lub} \quad 2^\circ. k - 1 = 5 \quad \text{lub} \quad 3^\circ. k - 1 = -1 \quad \text{lub} \quad 4^\circ. k - 1 = -5.$$

Stąd $k_1 = 2$, $k_2 = 6$, $k_3 = 0$, $k_4 = -4$.

Zadanie 3. Rozwiązać równanie:

$$(x + 1)(x + 2)(x + 3)(x + 4) = 120.$$

Szkic rozwiązania:

Zapiszmy to równanie kolejno w postaci:

$$(x + 1)(x + 4)(x + 2)(x + 3) = 120,$$

$$(x^2 + 5x + 4)(x^2 + 5x + 6) = 120.$$

Przyjmując $x^2 + 5x + 4 = y$ otrzymamy $y(y + 2) = 120$.

Otrzymane równanie kwadratowe ma dwa pierwiastki: $y_1 = 10$, $y_2 = -12$.

Zatem

$$1^\circ. x^2 + 5x + 4 = 10 \quad \text{lub} \quad 2^\circ. x^2 + 5x + 4 = -12.$$

Pierwsze równanie ma dwa pierwiastki: $x_1 = 1$, $x_2 = -6$. Drugie równanie pierwiastków nie posiada.

Ostatecznie: $x_1 = 1$, $x_2 = -6$.

Zadanie 4. Obliczyć sumę dziesięciu początkowych wyrazów ciągu geometrycznego, dla którego $a_1 = 3$ oraz $a_9 - a_5 = 36$.

Szkic rozwiązania:

Oznaczmy przez q iloraz danego ciągu. Ponieważ $a_n = a_1 q^{n-1}$, to z podanego warunku wynika, że $3q^8 - 3q^4 = 36$, a tym samym $q^8 - q^4 = 12$.

Rozwiązując to równanie przez podstawienie $q^4 = t$, otrzymamy $t^2 - t - 12 = 0$. Pierwiastkiem równania spełniającym warunki zadania jest $t = 4$, co oznacza, że $q^4 = 4$, a w konsekwencji $q_1 = \sqrt{2}$ oraz $q_2 = -\sqrt{2}$.

Szukana suma ma postać: $S_{10} = a_1 \frac{1 - q^{10}}{1 - q}$.

Dla ciągu geometrycznego, w którym $a_1 = 3$ oraz $q = \sqrt{2}$ mamy:

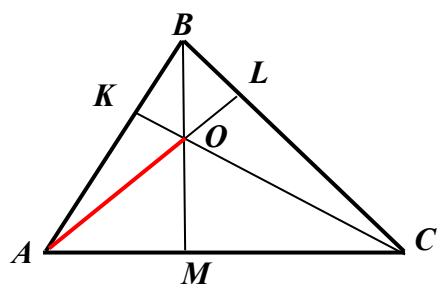
$$S_{10} = 3 \frac{1 - (\sqrt{2})^{10}}{1 - \sqrt{2}} = \frac{3(1 - 32)}{1 - \sqrt{2}} = 93(1 + \sqrt{2}),$$

a dla ciągu geometrycznego, w którym $a_1 = 3$ oraz $q = -\sqrt{2}$:

$$S_{10} = 3 \frac{1 - (-\sqrt{2})^{10}}{1 + \sqrt{2}} = \frac{3(1 - 32)}{1 + \sqrt{2}} = 93(1 - \sqrt{2}).$$

Zadanie 5. Dany jest trójkąt ABC , którego boki mają długości odpowiednio: $AB = 13$, $BC = 14$, $AC = 15$. Obliczyć odległość punktu przecięcia się wysokości tego trójkąta od wierzchołka A .

Szkic rozwiązania:

Przyjmując oznaczenia jak na rysunku mamy:

$$AL = \frac{2S}{BC}, \quad CK = \frac{2S}{AB}, \quad \text{gdzie } S \text{ oznacza pole trójkąta.}$$

Na podstawie wzoru Herona otrzymujemy:

$$S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)} = \sqrt{21 \cdot 8 \cdot 7 \cdot 6} = 84.$$

$$\text{Stąd } AL = \frac{168}{14} = 12, \quad CK = \frac{168}{13}.$$

Z trójkąta prostokątnego ACK otrzymujemy

$$AK = \sqrt{AC^2 - CK^2} = \sqrt{15^2 - \left(\frac{168}{13}\right)^2} = \frac{99}{13}.$$

Z podobieństwa trójkątów AOK i ABL wynika, że: $\frac{AO}{AK} = \frac{AB}{AL}$, a w konsekwencji

$$AO = \frac{AB \cdot AK}{AL} = \frac{13 \cdot \frac{99}{13}}{12} = \frac{33}{4}.$$